

הלכות יום טוב סימן תקכו

הוא (נג) להניחו לשבת ולבשל מכאן ואילך ליום-טוב: יט *מי שלא ערב, (נד) מתר להדליק (עו) גר של שבת. (נה) יונו אוסרין: כ (נו) *מי שלא ערב, קשם שאסור לבשל לעצמו קף אסור לבשל (נד) לאחרים ואפלו בביתם, (נח) וגם אחרים אסורים (נט) לבשל לו, ואין לו תפנה אלא שיתן קמחו ותבשילו (ס) לאחרים שערכו במתנה והם אופין ומבשלים ונותנים לו, ואפלו בביתו יכולים לבשל. (סא) ואם אין שם (יז) אחרים שערכו, ייש אומרים שמתר לאפות (סב) בעצמו פת אחד ולבשל קדרה אחת ולהדליק גר אחד: הגה ואם הניח ערב ולא הזכיר המלאכות בהדא, אלא אמר 'בדין יהא שרי לן למעבד כל צרכא', (סג) הגי

ח בתי"וסף מקרי
המב"ם בפסח לשון
הערוב ט הרא"ש
הר"ן שם דקוק ב
דביצה י ביצה
ונפשטא שם יז
כ סוקרא דרב הונא
כ"א פירוש
הרא"ש שם

באר היטב

להדליק רק גר אחד, כמ"ש סעיף כ: (י') אחרים. וה"ה אם יש שם אחרים והוא אינו רוצה להקנות להם קמחו, שרי ג"כ לאפות

האש רק שהתחיל בתקונו כגון שמתקן הפתות וכדומה, מטר לבשלו, מ"א: (טז) גר. האחרונים יגלו דאם לא ערב אסור להדליק, לכן אין

באור הלכה

מפרש רש"י שכתב 'התחיל למקנה ולאפותה גומר הכל, ודיק השיטה מקצת שפנתה שגומר אף שאר תבשיליו, וברש"י שולפניו אינו פתוח זה פי אם ברש"י שבר"ף, וכפי הנראה שגם לפני הר"ן היה גרסא זו ובשני קצות: לאפות או לבשל גומר הכל, אכן הר"ן אף שכתב כן, אפלו הכי נתפסק על שאר תבשיליו, ונראה שפטר שגומר הכל, הינו כל מלאכות הלישה כגון צריכה ורדידתו או כל מלאכות האפה כהאי גונא, אבל לשאר תבשילין ספק הוא. ומלשון הרמב"ם שכתב וזה לשונו: ודצריך שיהיה קים ערובו עד שיגמר כל מה שאצרך לאפות ולבשל, נאכל הערוב או אבד או נשרף קדם שאפוא לא יבשל, הרי זה אסור לאפות ולבשל, עד כאן לשונו, הרי מתחלה פתח להדא דצריך שיהיה קים עד שיגמר הכל, וגם מסוף דבריו 'קדם שאפוא או יבשל', מכרח לכאורה דאף אם עשה דבר אחר, אפיה או בשול, ולא נחסי אלא השניה, אסור, ואם-כן, לבסוף דמסיק 'התחיל בעתה או בתבשיליו גומר, הינו בעל-ביתו אותה העשה ואתה תבשיל, כן נראה לכאורה מלשונו, וגם ברש"י בכתובות פתח נמי להדא 'אכלו ו' שאבד קדם שבשול כל צרכי שבת, מבאר נמי דלא כמו שדיק השיטה מקצת, אם לא שנאמר דרש"י מפרש דאב"ד דאמר 'צקטין חולק על המשנה, דאנן נקטינן כן להלכה למעשה, או דאב"ד מפרש כן במיתנין דלא בהנבחה המשטה. ומכל מקום נראה לי, דביין דבראב"ד 'וכפי מה שהעתיקו התאורות חיים' משמע להדא לאסור, וכן משמעות הרמב"ם לעניית דעמי כפ"ל, וכן בראב"ן המוכח בקרב"ן ונמנאל, וכן הוא בלשון רש"י במשנה, אין נכון לזה מוסק השלחן-ערוך ואחרונים: * מי שלא ערב וכו'. ענין משנה ברורה הבני-ביתו של אדם נטפלין לו, כן פתח ה"ם של שלמה והעתיקוהו האחרונים, אולם לענין מותרות שלו העבירה לא אבד, דלמכתב הרא"ש בקרבן ב סימן ו' תפלו דין מי צריך ערוב לעצמו - אותו איש שמוקדם על-ידו, וביין דקמא לן דעל-ידי עבד ושפתו העברים יוכל לזכות לאחרים, ממילא לכאורה צריכין ערוב לעצמן ואין נטפלים וכו'.

משנה ברורה

ורב שלא לצורך שבת: (נג) להניחו לשבת. אכל להניחו (עו) לחל בכהאי גונא ולבשל אחרים לצורך יום-טוב אסור, וכנ"ל: יט (נד) מתר להדליק. דלהלכתה ה"ר אין צריך ערוב;⁶² ורדעה זו (עו) אין אומרין בפסח 'בהדין ערובא' ו'לאדלוקי שרגא': (נח) ויש אוסרין. הרבה (עח) אחרונים הסכימו דעקר כדעה זו, ולכן אנו אומרין בפסח 'בהדין ערובא' גם 'לאדלוקי שרגא', דגם זה נטר על-ידי הערוב;⁶³ אלא דאם הניח הערוב ולא אמר, (עט) אין אסור בדיעבד, דממילא נגזר גם זה, אכל אם לא הניח כלל אסור, ורב גר אחד מתר להדליק בכל אפן. (פ) ויש מקלין קדעה ראשונה להדליק כל מה שרוצה, (פא) ולהתחלה כזון שיקנה לאחרים והם ידליקו לו או יסתפק בגר אחד;⁶⁴ כ (נו) מי שלא ערב וכו'. ודוקא אחד מאנשי העיר שאינו נטפל לעשתו ותבשילו של חברו;⁶⁵ אכל אשתו ובני-ביתו של אדם, כיון שערכו בעל-הבית, הם נטפלין לו ומתירין לבשל;⁶⁶ אף על-פי שלא ערכו לעצמן כלל וגם הוא לא זכה להם על-ידי אחר: (נד) לאחרים ואפלו בביתם. קא משמע לן (פב) דלא אמרין, כיון שהם ערכו ויכולים לבשל לעצמן יכולין לעשות שליח עבורן, דכיון שהוא לא ערב אומרין קמי עלה לבשל: (נח) וגם אחרים וכו'. רוצה לומר, (נז) אפלו בביתם: (נט) לבשל לו. הינו (פד) מקמחו, דאף שהם ערכו, לא התר להם לקח קמח שלו, דגם (פה) קמחו נאסר כל זמן שהוא שלו: (ס) לאחרים שערכו במתנה. הינו במשיכה לרשותם או בהגבהה בכל מקום;⁶⁷ דאלו בקנין סודר אסור;⁶⁸ [אחרונים]: (סא) ואם אין שם

אחרים וכו'. והאחרונים (פו) הקסימו, דאפלו יש שם אחרים אלא שאינו רוצה להקנות להם מאתה טעם, גם-כן מתר לו לאפות פת אחת וכו', (פז) אכן באמת נכון מאד שיקנה קמחו לאחרים כדי שייכלו לאפות עבורו ללקח משנה: (סב) בעצמו פת אחד הינו אפלו פת (פח) גדול שיהיה די לו לכל השבת, והתירו לו בכל זה כדי חיינו משום כבוד שבת;⁶⁹ ופשוט דאם יש לו פת אחד שנשארו לו מיום-טוב, אסור לו לאפות (פט) משום להם משנה: (סג) הני קמי שלא ערב;⁷⁰ וכו'. דכן תקנו חכמים שפטר עקרי המלאכות, ואם פטר (ס) רק מקצתו, כגון שאמר רק 'לאפוי' ולא הזכיר בשול והטמנה, אסור בהם;⁷¹ (סד) ויש חולקין על עקר דין זה

שער הציזן

(עו) מגן-אברתה ומחצית-השקל ופשוט, דהלא גם לשבת אסור אם לא מה שערכו שהיה ערובו קים, ולחל לא שיהי זה: (עז) בתי"וסף בשם ר"ף ורמב"ם שלא הביאו זה בפסח שלהם, וכן בשביל-ל'קט בשם העשור לא הזכיר זה: (עח) מגן-אברתה וחמר משה ותי"י אדם וסג"ו, ולהטמן אברתה גם הר"ף מודה, אלא דממילא נגזר, ולכן אין צריך להזכיר בהפסח, וכן מוכח מהג"א שפוסקים עמו, מכל מקום בעבודת-הקדש מבאר דיש דסבינא לה שאין צריך כלל לערוב לענין הדלקת גר והוצאה, וכן נזכר דעה זו בר"ן, ודלא כדמשמע ממגן-אברתה שאין חולק בהו [נה"ש]: (עט) מוכח מר"ף ורמב"ם, וכן מבאר בפארי ור"א ו'קל"ב: (פ) ב"ח ובכרי"וסף בשם בית-דוד, וכן פתח האלהי רבה בשם ננסת הגדולה שכן נהגו העולם: (פא) דכל הראשונים מחמירין בזה, התוספות בביצה (דף כב) וסבינא לזה דאם רק לא הזכיר דאסור להדליק] והרא"ש ורוב"א בשם רש"י בתשובה ובשם גאונים ופנן לבעל הלכות, והבא באור ורש"י וה"ר והרב הפניני בשם רש"י, שראוי לומר, וכן הוא גם דעת המאירי וקל"ב, אלא דהאמריה אינו מעכב בדיעבד לדידהו ולתמארי הוא בכלל אפיה ובשול שהיא על-ידי הבערה, והוא הדין הדלקה, וסבירא זז פתח גם הרא"ש, ולק"ב הוא בכלל למעבד כל צרכא; ואם-כן להתחלה על-גל-פנים טוב להחמיר אם לא הניח ערב: (פב) הינו לאפוקי מסבתה בעל העשור, כמו שכתב בבית-י"וסף: (פג) כן מוכח מלשון השלחן-ערוך: (פד) דאלו מקמח שלהם תבדאי מותרים הם: (פה) גמרא: (פו) אלהי רבה וקמדי משה והג"ו ותי"י אדם והתקממת בתי"וסף ורש"י ודלא כדרכי-משה] וקדעת הרשב"א, ואלהי דבריהם יש מקום עיני בזה, כיון דהר"ף והרמב"ם והש"ט פל עקר דין זה וכן הרבנו נתנאל השיטתו, ודי לנו אם נקל בזה מה שהקל הרשב"א בהדיא, אכל מכל מקום הפקל יש לו על מי לסמוך: (פז) אחרונים: (פח) הפוסקים סתמו דבריהם, ומסתברא דישעורו כפי מה שצריך לו למזונותיו לכל השבת וכן בקדורה ואין צריך לעצמו בזה, ומה שכתבו בעצמו: הינו שלא להתרבות במיני לחמים וכן במיני תבשיליו, דהלא ירבה במקלחת לישא וכן בטבח תקוני הבשול, עין סימן תקג: (פט) מוכח מאחרונים הנ"ל. אכל אם פתח שיש לו אינו מסיק לו לאכילה לכל השבת, מסתברא דמתר לו לאפות עוד פת: (ס) דרך-החיים: (סא) ושל, ומבאר ב"ח סעיף קטן יז והסכים גם-כן לדעתו אלא שלשונם מגמגם קצתו, וכן הסכים במור וקציעה, דכן נראה מסתימת המשנה ושי"ס דילן, שלא הזכירו כלל נפח של 'בהדין ערובא' הנזכר בירושלמי ומשמע דהוא רק למצוה בעלמא, דלא כמגן-אברתם בסעיף קטן כג, אכל שארי אחרונים הסכימו לדעת השלחן-ערוך והמגן-אברתם דהאמירה מעכב:

הלכות יום טוב סימן תקכו

ביאורים ומוספים

[משנב ס"ק נד]

דלקת לקת הגר אין צריך צדוק⁶².

62) ובטעם דעה זו כתב הלבוש (סי"ט), שסוברת שלא הצריכו עירוב אלא לצרכי סעודה, כיון שצרכי סעודה הם העיקר, אבל לא לשאר דברים.

[משנב ס"ק נה]

דגם זה נהג על ידי הערוכב⁶³ וכו', לאמרים והם ידליקו לו או יסתפק בך אחר⁶⁴.

63) ואף שכתב לקמן (סי' תקכח ס"ק ג) שאין עירוב תבשילין מתיר אלא צרכי סעודה, התבאר בלבוש (שם ס"ב) שגם הדלקת הגר מצרכי הסעודה היא, כיון שאין אוכלים בלא גר בליל שבת [וראה גמרא (יומא עה, ב) שהוראה את המאכל בשעה שאוכל נעשה שבע יותר (שלמי תודה יום טוב סי' לו אות א)].

ומה ששמע מדברי הפוסקים שמותר להדליק גם במקום שאין אוכלים שם, ביאר הגר"נ קרליץ (חוט שני יום טוב פכ"א ס"ק י) שחכמים התירו לעשות על ידי העירוב את המלאכות המוגדרות כנעשות לצורך סעודה, אפילו כשעשה אותן שלא לצורך הסעודה [והוסיף, שלפיכך גם לענין מלאכת 'הוצאה' משמעות סתימת הפוסקים שמותרת גם כשנעשית שלא לצורך הסעודה, כיון שחכמים הגדירו את המלאכה כנעשית לצורך סעודה].

ולענין הדלקת נרות שבת ביום טוב באופן שאור החשמל דולק הבית מלא אורה, העיר הגר"נ איערבך (שש"כ פכ"ח הע' קצט) שלצורך יום טוב כלל אין תועלת בהדלקת הנר, שהרי אינו שכיח שהחשמל יתקלקל בזמן המועט שקדם השבת, ואם כן לכאורה אין לומר שמותר מן התורה להדליק מטעם 'הואיל ואילו מיקלעי אורחים חזי ליה ליום טוב גופה', וכיון שכן לא יועיל בזה עירוב תבשילין (כמבואר במשניב לעיל (ס"ק ג)) ולפיכך יתכן שטוב להדר ולהדליק את הנרות קודם שנדלק אור החשמל, ונשאר בצי"ע. והוסיף (שש"כ ח"ג פ"מ הע' לו), שגם אם בשעה שהדליק את הנר אין צורך לתוספת אור על אור היום כלל, מ"מ כיון שלאחר מכן סמוך לחשיכה יוכל ליהנות מאור הנר באם החשמל לא ידלק, נחשב הדבר כצורך היום.

מאידך, כתב שם שיש מקום להתיר גם בשעה שהחשמל דולק, שכיון שבשבת אסור להדליק את הנר, נחשב הדבר כמצוה שחייב לעשותה ביום טוב. עוד כתב (עירוב תבשילין הערך ח"א יד העירוב סי' א אות ד), שכיון שהוא מנהג קדוש ו חשוב מאד שכל הנשים הנשואות מדליקות נרות בערב שבת, נחשב הדבר כצורך יום טוב. ודעת הגר"ש אלישיב (שש"כ פכ"ח שם, שבות יצחק בדיני נר שבת פ"ו אות ה) שגם בזמן שאור החשמל דולק, מותרת הדלקת הנר מן התורה מצד 'הואיל', כיון שיתכן להשתמש בנר לשם העברת אש אחרת [כגון לצורך ביטול ליום טוב, כמבואר במשניב לעיל (סי' רסג ס"ק ד) שמעבירין מנר לנר לצורך מצוה, וראה בשבות יצחק שם (הע' כט)], או לקחתו לחדר אחר שהוא חשוך. והוסיף, שאפילו להדליק כמה נרות מותר, כיון שיתכן שיבואו כמה אורחים וישתמשו בהם [וראה בשבות יצחק שם (הע' לב) שהוכיח שלצורך ההיתר של 'הואיל' אין צריך שאפשרות השימוש ביום טוב תהיה מצויה]. וראה מה שכתבנו לעיל (סי' תקיד ס"ק ל) בענין נר של בטלה.

64) אולם לגבי בן חוץ לארץ שהוזה בארץ ישראל, דעת הגר"נ איערבך (יום טוב שני כהלכתו פ"ב הע' לג) שמותר לו לומר לבן ארץ ישראל להדליק עבורו את הנרות [גם כשלא הקנה לו אותם], שאף על פי שאסור לו לומר לבן ארץ ישראל לעשות מלאכה

[כמבואר בשערי תשובה לעיל (סי' תצו ס"ק ד), ובהגהות הרעק"א שם (על המג"א ס"ק ז)], מ"מ כיון שצורך מצוה הוא והיא שעת הדחק, יש לסמוך להקל על הדעות שהדלקת הנר אינה צריכה עירוב תבשילין. אולם הוסיף שם (הע' לה), שכיון שיש להסתפק האם באופן זה יכול המדליק בן ארץ ישראל לברך על ההדלקה, שהרי הוא עושה עבורו דבר שלבן חוץ לארץ עצמו אסור לעשות, שאף על פי שמותר לו להדליק נר אחד, מ"מ הרי בן ארץ ישראל מדליק עבורו עוד נרות, לפיכך עדיף שכן חוץ לארץ ידליק נר אחד בברכה, ואת שאר הנרות ידליק עבורו בן ארץ ישראל.

וכיון שהנדרן האם יש צורך בעירוב תבשילין להדלקת הנר אינו מוכרע, כתב המאמר מרדכי (ס"ק יח), והובא בכף החיים ס"ק קיג) שמי שברעתו שלא לבשל ולאפות מיום טוב לשבת, כגון שבישל הכל מערב יום טוב, ואינו צריך אלא להדליק נרות שבת, יניח עירוב בלא ברכה, כיון שספק ברכות להקל. וכן הורה החו"מ (הגר"ח קניבסקי בשמו, שלמי תודה יום טוב סי' לד אות א, עירוב תבשילין הערך ס"ד ס"ק כח), וכן כתבו בשו"ת אגרות משה (ח"ה סי' לו אות ט), ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ו סי' לו ד"ה והנה מש"כ, וחי"ט סי' נד אות ג). וכן נדחת הגר"ש איערבך (שו"ת מנחת שלמה תניא סי' נח אות ג ס"ק ב ד"ה אמנם מהא, שש"כ פ"ב הע' נה).

והוסיף הגר"ש איערבך (שם) לבאר את מה שהמניח עבור הדלקת הנר אינו מברך, שאף על פי שהתיר העירוב גם עשיית שאר מלאכות, מ"מ כיון ש'עירוב תבשילין' אינו ענין של מצוה אלא ענינו להתיר עשיית מלאכות, באופן שאין לווננו להיות אינו מברך [וראה מה שכתבנו לעיל (סוף הע' יו)].

אולם באופן שספק לו אם יצטרך לעשות מלאכה ביום טוב לצורך השבת, דעת הגר"נ קרליץ (שלמי תודה שם, חוט שני יום טוב פכ"א ס"ק א עמ' קט) שיערב בברכה, שגם אופן זה כלול בתקנת חכמים להתיר עשיית מלאכה אם יצטרך לכך.

ולענין הנצרך לעשות ביום טוב מלאכות האסורות מדרבנן לצורך השבת, כגון לחמם של גבי האש תבשיל שהתבשל כבר [באופן שאין בו איסור ביטול מהתורה], דעת הגר"ש אלישיב והגר"נ קרליץ (לקט הלכות יום טוב וחול המועד פ"ט ס"ק כח) שיש לערב בברכה, כיון שגם מלאכות דרבנן נכללו בתקנת העירוב.

[משנב ס"ק נו]

ולתבשילו של תביר⁶⁵ וכו', נטפלין לו ומתריץ לבשל⁶⁶.

65) ואפילו שני בעלי בתים הדרים בבית אחד, כתב החיי אדם (כלל קב סי' ז) שבאופן שכל אחד מבשל לעצמו, צריכים הם לערב כל אחד לעצמו [ויש לדון האם לדעת הביה"ל (ד"ה מי) גם באופן שסמוכים על שולחן אחד עדיין יתכן שצריכים לערב כל אחד לעצמו, כמו שהסתפק לענין משרתת].

66) ולגבי אורחים, או אפילו בן נשוי המתארח אצל אביו או חמיו [ובא לעשות מלאכות בעצמו], דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני יום טוב פכ"א ס"ק ח) שאינם יוצאים בעירובו של בעל הבית, אמנם יכולים הם להשתתף בעירובו של בעל הבית על ידי שגיביהו ויזכו בעירוב קודם הנחתו, ובעל הבית יניח את העירוב ויברך את הברכה בשליחותם, ובכך תודיה להם מצות עירוב בברכה.

[משנב ס"ק ס]

או בהגבקה בקל מקום⁶⁷, דאלו בקננין סודר אסור⁶⁸.

67) ואף על פי שאסרו חז"ל ליתן מתנה לחבירו בשבת וביום טוב, משום שההוצאה מרשותו דומה למקח וממכר [נאסרו מחשש המשך במילואים עמוד 71

מילואים

הלכות יום טוב סימן תקכו

המשך מעמוד קודם

43) והיינו בכן שלא נשא אשה, שבאופן שנשא אשה התבאר ברמ"א שם (ס"י) שמזכין על ידו אף לכתחילה, וביאר המשגיב שם (ס"ק ע), שבאופן זה הוא עושה הכל על דעת עצמו, ולא על דעת אביו.

44) ואף על פי שלענין עירובי חצירות התבאר בשו"ע לעיל (סי' שע ס"ו) שגם באופן שהבעל מעלה מזונות לאשתו הריהי נמשכת אחר בעלה, כתב המג"א (כאן ס"ק יא) בשם ה"מ של שלמה (ביצה פ"ב סי' י) ששונה הדבר לגבי עירובי חצרות, שתלוי הדבר בבעל הבית, ואף המקבלת מזונות מבעלה ומבשלת בעצמה הריהי טפילה אליו, מה שאין כן כאן הדבר תלוי אם הם אוכלים מאותו תבשיל, שבאופן זה אין צורך עירוב אחר, או שאוכלים מתבשיל אחר, שבאופן זה צריך כל אחד עירוב בפני עצמו.

[שעה"צ ס"ק מח]

אשה ששגה בקיבת בעל-בית שאינה נטפלת⁴⁵.

45) משמעות דבריו שהיינו באופן שאינה אוכלת משל בעל הבית, וכן מבואר במחצה"ש (על המג"א ס"ק יא), אמנם גם באופן שהיא אוכלת משל בעל הבית, התבאר בביה"ל להלן (סי' ד"ה מי) לגבי משרתת האוכלת משל בעל הבית, שיתכן שיש לחייבה בעירוב בפני עצמו [ובדעת המחצה"ש כאן בב"ה"ל שם שמשרתת אינה צריכה לערב].

40) ואף שמשמעות דבריו שנהגו לומר נוסח זה גם כשמערב עבור עצמו, התבאר בא"ר (ס"ק יז) ובחיי אדם (כלל קב סי' יא) שמצד הדין באופן שמערב לעצמו בלבד אין צורך לומר נוסח זה.

[משנ"ב ס"ק לג]

צריך לזכות ל'הם'⁴¹.

41) ובאופן שהמוכה לאחר מקפיד על עירובו שלא יאכלנו האחר אם ירצה, כתב הלקט יושר (ח"א הל' שבת עמ' 67) שאינו מועיל, וכמבואר בגמרא (עירובין סח, א) הובא במשגיב לעיל (סי' שסו ס"ק לה), לענין המכה לאחרים עירובי חצרות.

[משנ"ב ס"ק לד]

בְּעִרְוֵי תְּבִשְׁלִין⁴² וכו', דְּדִדְעֵבֶד סוּמְכִין לְקָא⁴³ וכו', בְּאִפֵּי נְפִשָׁה⁴⁴.

42) ובטעם הדבר שאינו יכול לזכות על ידי עצמו או על ידי אלו שידם כידו אלא צריך לזכות על ידי אחר, כתב השר"ע הרב (סי"ז) שענין הוכיח הוא שהמוכה הוא כשליח לזכות את העירוב בקנין עבור בני העיר, ותחשב על ידי כך כמו שהם הגבירו וקנו חלק בעירוב, אם כן אם בעל העירוב בעצמו [או אלו שידם כידו] מגביה את העירוב אינו מועיל עבור אחרים, שכיון שהעירוב שלו אין נחשבת הגבחתו כהגבחת קנין כלל.

הלכות יום טוב סימן תקכו

המשך מעמוד 302

[משנ"ב ס"ק מג]

הַיְי קְמֵי שְׁלֵא עֲרַב⁷⁰ וכו', בְּשׁוּל וְהִטְמֵנָה, אָסוּר בְּהֵם⁷¹.

70) ובטעם הדבר שהאמירה מעכבת אף על פי שלענין עירובי חצרות האמירה אינה מעכבת [וכמבואר במג"א (סי' שסו ס"ק כא) הובא במשגיב שם (ס"ק פד וסי' שצה ס"ק ד)]. ביאר המג"א (ס"ק כג) ששם עיקר הענין הוא שישתתפו יחדיו, לפיכך אין האמירה מעכבת, מה שאין כן כאן שעיקר הענין הוא כדי שיברור מנה יפה לשבת, על ידי האמירה מתקיים ענין זה, ולפיכך היא מעכבת [אמנם ראה שעה"צ לעיל (ס"ק סו) שנקט שלהלכה אין טעם תקנת עירוב תבשילין 'כדי שיברור וכו'].

71) לגבי המבואר מדבריו שצריך לערב במיוחד לצורך הטמנה, וכן התבאר בגמרא (ביצה כב, א), תמה הרע"א (בהגהותיו על המג"א סי' תקכז ס"ק ב) שלכאורה טעם הדבר שאתרו חכמים להטמין בשבת הוא מחשש שימצא קדרתו צוננת וירתיחנה ועבור על איסור בישול [כמבואר בגמרא (שבת לד, א) וברש"י שם (ד"ה משחשכה)], ואם כן די בכך שעירב לצורך בישול.

[ביה"ל ד"ה מי שלא ערב]

צְרִיכִין עֲרֹב לְעֵצְמָן וְאִין נְטְפִילִים⁷².

72) אולם לגבי בן גדול הסמוך על שולחן אביו, אף על פי שיתכן שמועיל לזכות על ידו, כמבואר במשגיב לעיל (ס"ק לד), דעת הגרי"צ קרליץ (חוט שני יום טוב פכ"א ס"ק ח) שמ"מ נחשב הוא כנטפל לבית אביו ובדאי שאינו צריך לערב בעצמו, ואינו נדון כמשרתת שהסתפק הביה"ל בדינה, שאף שהיא סמוכה על שולחן בעל הבית מ"מ דאי שאינה נטפלת לבית. והוסיף להסתפק שם, שיתכן שמוחמת זה גם אינו יכול לכיין שלא לצאת בעירושו של אביו ולעשות עירוב בעצמו, אמנם, באופן ששעה עירוב קודם ששעה אביו, צידד שם שיכול לברך על הנחתו, ונשאר בצ"ע.

שיבוא לכתובה, וכמו שהביא לעיל (סי' שו ס"ק לג), ביאר המרדכי (ביצה סי' תרעו) שהוא לצורך מצות הכנת צרכי שבת שלאחר היום טוב, ולפיכך מותר. והוסיף, שמשמע זה מותר להקנות לולב לחבירו ביום טוב הראשון של סוכות [כמבואר בשו"ע לקמן (סי' תרנח ס"ג-ד)]. עוד התבאר בשו"ע לעיל (סי' שכנ ס"ז) ובמשגיב שם (ס"ק לד) שנתנית מתנה בשבת לצורך השבת, מותרת. וכן כתב לעיל (סי' שו ס"ק לו), שמותר להקנות דבר לחבירו לצורך שבת יום טוב או לצורך מצוה.

אכן, לשלוח דורון לחבירו ביום טוב, הותר השו"ע לעיל (סי' תקטו ס"ג) גם כשאינו לשימוש ביום טוב, וכגון שליחת תפילין שאין ראוי ליהנות מהן אלא לאחר היום טוב, אולם התבאר במג"א (סי' שו ס"ק טו) שגם זה נחשב כצורך יום טוב, וביאר בספר ארחות שבת (ח"ב פכ"ב הע' ס) שכוונתו כמו שכתב בסי' תקטו (ס"ק ה) הובא במשגיב שם (ס"ק יב) לענין היתר ה'הוצאה' ביום טוב, שההנאה השמחה משליחת הדורון נחשבת כצורך יום טוב.

68) וטעם הדבר שאתרו חכמים להקנות בקנין 'סודר' אפילו לצורך מצוה, מבואר במחצה"ש (ס"ק יט) שקנין זה נראה יותר כמקח וממכר.

[משנ"ב ס"ק סב]

מְשׁוּם קְבוֹד שְׁבָת⁶⁹.

69) ולגבי מה שהתירו להדליק נר אחר, כתב בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"ה סי' לו אות ט) שהיינו דוקא כשאין אור חשמל המאיר, אבל אם מאיר אור החשמל לא נאמר היתר זה ואין להדליק אפילו נר אחר, וכן מבואר מזהיר הגרש"ז איערבך (יום טוב שני כחלכתי פ"ב הע' לד) שההיתר להדליק נר אחר הוא רק כדי להאיר את הבית, וכן הורה הגר"ש אלישיב (שבות יצחק נר שבת פ"ו הע' לו). והוסיף בשו"ת אגרות משה שם, לגבי אשה שהזוהה בבית מלון ולא הניחה עירוב תבשילין ומאיר שם אור החשמל, שתשתתף בפרטה עם אשה אחרת [היינו שתתן דבר מאכל במקום פרטה, וכן הורה הגר"ש אלישיב (שבות יצחק שם)].

הלכות יום טוב סימן תקכו

המשך מעמוד קנב

יהודה (כאן), והוסיף לבאר, ששונה תקנת עירוב תבשילין בשני ימים טובים של גלויות שנתקנה מתחילה על הספק, ולפיכך מברכים עליה,